

Úkol - návštěva Krajského soudu v Brně

I přes všechny představy a předsudky, jak bude soud probíhat, se objevilo spoustu faktorů, které jsme nečekaly. Hned při vchodu do budovy nás zaskočil bezpečnostní rám, na který jsme se chvíli nevěřícně dívaly. Poté nám došlo, že je poněkud logické, že se tam nachází a prošly jsme jím bez zádrhelu. Každopádně už od tohoto momentu jsme měly pocit, že na tohle místo nepatříme.

Určenou jednací síň jsme našly a ve sjednaný čas byla do jednací síně povolána státní zástupkyně a poté i advokát a obžalovaný. My jsme však nevěděly, jestli jednání již bude začínat nebo my jako veřejnost máme ještě počkat. Po rozpačité chvíli, kdy jsme panikařily před dveřmi, že už budou začínat bez nás, jsme jedna zakleply na dveře a vešly jsme dovnitř, tichými hlasy jsme pozdravily a co nejrychleji si sedly.

Soud začal, vše ale trval velice krátce. Všichni měly kamenné tváře, i obžalovanému by se hledala těžko v obličejích jakákoliv emoce. Jeho rozpoložení šlo poznat až při projevu, kdy se zadrhával a nebyl si jistý, co přesně má říct a jak se obhájit. Zatímco ti, co zaujímali nadřazené pozice, zněli rázně, monotónně, mluvili spisovně a stručně. Mladý muž byl také oslovován pouze jako „obžalovaný“, ne svým celým jménem, to mohlo také přispívat k hierarchizaci rolí. Parsons (1972) tvrdí, že každá role má svou funkci v určitém řádu. Naplnění těchto rolí zapřičiňuje funkčnost daného systému. V našem případě členové soudní síně působili jako autority vůči obžalovanému, jejich funkce role je, že mají působit nadřazeně, obžalovaný je stavěn do podřízené pozice. Dodržováním těchto pravidel je udržována stabilita systému.

Přibližně po 15 minutách byla ohlášena pauza, kterou jsme nečekaly. Rychle jsme se zvedly a odešly z místnosti. Ihned ale vyšla soudkyně, že jako veřejnost si musíme vzít ven i svoje věci, které jsme tam nechaly. Jednalo se tedy o další situaci, kdy se akorát potvrdila naše nezkušenost s daným prostředím. Po pauze již proběhl rozsudek, kdy byl obžalovaný odsouzen k vyhoštění. Až soud skončil, ještě nějakou chvíli jsme si sdělovaly naše pocity před jednací síní, když v tom za námi přišla samotná soudkyně. Nejdříve se nás zeptala, jestli jsme studentky z univerzity a poté nám začala vysvětlovat situaci, kdy jsme původně ponechaly věci uvnitř během pauzy. Místo toho, aby došlo k nějakému poučování či kázání, milým a příjemným tónem nám vysvětlila, proč tomu tak je a v podstatě se nám omluvila, že to nebylo mířeno nějak osobně proti nám. To nás překvapilo, protože během celého jednání měla velmi přísný výraz a měly jsme celou dobu pocit, že tam nejsme vítány. Zde se mohlo jednat o jednu z proměn moderní společnosti – funkční diferenciaci subsystémů, ke které se vyjadřoval Durkheim (2004). V rámci ní jako jednotlivci zastáváme více různých rolí. To se jasně ukazuje u soudkyně, která se v této roli projevovala vážně a působila profesionálně – což bylo potřeba pro splnění její role soudkyně. Když ale při ukončení soudu opustila tuhle roli a šla nás oslovit, objevila se před námi úplně jiná, sympatická a milá osoba.

Na závěr nesmím opomenout koncept, který nás provázel celým tímto zážitkem. Od chvíle, co jsme vešly až po skončení nás totiž doprovázel pocit nepatřičnosti a nejistoty. Bourdieu (2017) se tomu věnuje v rámci jeho konceptu habitus. Habitus je soubor určitých návyků, který získáváme během naší socializace, díky níž si osvojujeme způsoby jednání a zkušenosti. Na základě tohoto konceptu jsme zvyklí reagovat a chovat se naučeným způsobem. Jelikož my jsme byly u soudního jednání poprvé, nevěděly jsme, jak přesně celý proces bude probíhat. Měly jsme o tom pouze nějaké představy, jež nám v mnohém byly vyvráceny. Naše očekávání tak byla konfrontována s realitou a jelikož jsme nebyly na toto sociální prostředí zvyklé, naše reakce často vyjadřovaly nejistotu a zmatek. Ovšem po absolvování této zkušenosti, jsme si již mohly

osvojit základní vzorce jednání k úpravě našeho habitu a příště už bychom aspoň měly lepší představu, jak celý proces proběhne a uměly bychom během celého procesu lépe reagovat.

Zdroje:

BOURDIEU, Pierre. Habitus. In: *Habitus: A sense of place*. Routledge, 2017. p. 59-66.

DURKHEIM, Émile. *Společenská dělba práce*. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004.

PARSONS, Talcott. Culture and social system revisited. *Social Science Quarterly*, 1972, 253-266.